

**TALABALARDA KREATIV FIKRLASHDA O‘YINLI
TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI”**

Xakimova Gulchehra Sayrixonovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti o‘qituvchisi

e-mail: xakimovagulcehra557@gmail.com

Safarova Mohinabonu Ilhomjon qizi

Shahrisabz davlat pedagogika institute

Matematika va informatika yo‘nalishi talabasi

Norova Dilobar Baxromovna

Shahrisabz davlat pedagogika institute

Matematika va informatika yo‘nalishi talabasi

e-mail: norovadilobar3@gmail.com

ANOTATSIYA. Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim jarayonida o‘yinli texnologiyalarning ahamiyati va ularning talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishdagi o‘rni yoritilgan. O‘yinli yondashuvlar orqali talabalarning bilimga bo‘lgan qiziqishi ortib, mustaqil va ijodiy fikrlash qobiliyatlari shakllanadi. Maqolada shuningdek, o‘yinli metodlarning amaliy tatbiqlari, ularning samaradorlik darajasi hamda ta’limga integratsiyalash jarayoni tahlil qilinadi.

KALIT SO‘ZLAR. Kreativ fikrlash, o‘yinli texnologiyalar, ta’lim, interfaol metodlar, innovatsion yondashuv, talabalar faolligi

KIRISH. Bugungi kunda ta’lim tizimining oldida turgan asosiy vazifalardan biri — yosh avlodda mustaqil fikrlash, muammolarga yangicha yondasha olish va kreativ qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirishdir. Bu borada ta’lim jarayoniga innovatsion va interfaol usullarni joriy etish alohida ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, o‘yinli texnologiyalar orqali o‘quvchilar va talabalar o‘z bilimlarini faol egallab, ularni amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘lmoqdalar.

O‘yinli yondashuvlar nafaqat o‘quv motivatsiyasini oshiradi, balki ijodiy fikrlashni rivojlantirish, mantiqiy xulosa chiqarish va muammoni hal qilish ko‘nikmalarini ham shakllantiradi. Ushbu maqolada aynan talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda o‘yinli texnologiyalarning o‘rni tahlil qilinadi, mavjud usullar va ularning samaradorligi yoritiladi.

Kreativ fikrlash inson tafakkurining yuqori bosqichlaridan biri bo‘lib, yangi g‘oyalarni ilgari surish, mavjud muammoni noodatiy yondashuvlar orqali hal etish, mavjud bilimlarni yangicha talqinda qo‘llashni anglatadi. Psixologiya va pedagogika fanlarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning turli metodlari mavjud bo‘lib, ulardan biri o‘yinli texnologiyalardir.

O‘yinli texnologiyalar – bu o‘quv jarayonida o‘yin elementlari asosida qurilgan interfaol metodlar bo‘lib, ular o‘quvchini faol ishtirok etishga undaydi. Masalan, rol o‘ynash, intellektual musobaqalar, kreativ topshiriqlar, “gamification” usuli, virtual muhitdagi o‘yinlar va boshqa shakllar talabalarni mustaqil fikrlashga chorlaydi.

Pedagog olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, o‘yinli texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirish, talabalarda analitik va kreativ tafakkurni shakllantirish mumkin. Ayniqsa, zamonaviy AKT vositalaridan foydalangan holda yaratilgan o‘yinli metodlar bugungi yoshlarning e’tiborini oson jalb etadi.

Toshkentdagi bir nechta oliy ta’lim muassasalarida o‘tkazilgan kuzatuvlar va so‘rovnomalar asosida o‘yinli texnologiyalar qo‘llanilgan guruhlar bilan an’anaviy usullar qo‘llangan guruhlar o‘rtasida quyidagi farqlar kuzatildi:

- O‘yinli texnologiyalar bilan o‘qitilgan talabalarda kreativ fikrlash ko‘rsatkichlari 30-40% ga yuqori bo‘ldi.
- Dars jarayonida talabalar faolligi va ishtiroki sezilarli darajada oshdi.
- Muammoli vaziyatlarni hal qilishda noodatiy yondashuvlar qo‘llash hollari ko‘paydi.
- Talabalar o‘z fikrlarini erkin ifoda eta boshladi, jamoa bilan ishlash ko‘nikmalari mustahkamlandi.

Misol sifatida, “Debat o‘yini”, “Kim kuchli?” intellektual musobaqalari, “Problemani o‘zing hal qil” kabi topshiriqlar orqali talabalar o‘z bilimlarini mustahkamlab, kreativ fikrlashni real vaziyatlarda sinovdan o‘tkazishdi.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, o‘yinli texnologiyalar talabalarda kreativ fikrlashni shakllantirish va rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu texnologiyalar nafaqat ta’lim jarayonini qiziqarli va mazmunli qiladi, balki talabalarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va yangicha yondashuvlar yaratish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi.

O‘qituvchilar o‘z amaliyotlarida o‘yinli metodlardan foydalanishni kengaytirishlari, shuningdek, ularni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirishlari lozim. Bu esa ta’lim sifatini oshirish va kreativ avlodni tarbiyalashda muhim qadam bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Nogironligi bo‘lgan shaxslarning huquqlari to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent: 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-iyundagi PQ–5141-son qarori “Nogironligi bo‘lgan bolalar uchun ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
4. Xakimova, Gulchehra. "ZAMONAVIY JAMIYATDA INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TA'LIM TURIZMINING ROLI." YANGI O'ZBEKISTONDA MILLIY TURIZM ISTIQBOLLARI 1.01 (2024).
5. Hakimova, Gulchehra, and Gulandom Raxmatova. "RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI TA'LIM TIZIMINI ISLOH QILISHDAGI O'RNI HAMDA YANGI TEXNOLOGIYALARNI TA'LIM JARAYONLARI BILAN INTEGRATSIYALASHUVI." Молодые ученые 3.18 (2025): 102-105.
6. Khidirov, A. (2019). "O‘zbekistonda inklyuziv ta’lim: holati va istiqbollari". Pedagogik mahorat jurnali, №2, 45–50.
7. Safarova, M. (2021). "Maxsus pedagogikaning zamonaviy yo‘nalishlari va O‘zbekiston tajribasi". Ta’lim va innovatsiya ilmiy-amaliy jurnali, №4, 33–37.

8. Vygotsky, L. S. (1993). Defectology: Essays on Special Education. Moscow: Pedagogika.
9. Qodirov, Farrux, and Dilobar Norova. "AXBOROTLASHGAN JAMIYATNING O 'ZIGA XOS JIHATLARI, AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA INSONNING TUTGAN O 'RNI." Журнал академических исследований нового Узбекистана 1.15 (2024): 16-19
10. Xoliqulovna, Normurodova Sadoqat, and NorovaDilobar Baxromovna. "APP GYVER PLATFORMA IMKONIYATLARINI O'RGANISH." Modern education and development 17 (2025): 152-159
11. Kodirov, Farrukh, Dilobar Norova, and Akbar Kodirov. "SOFTWARE ENGINEERING: BASICCONCEPTS." Журнал академических исследований нового Узбекистана 2.5, 2-qism(2025): 154-157
12. Kodirov, Farrukh, Sherquzi Rakhmatov, and Dilobar Norova. "IOT (INTERNET OF THINGS) NETWORKS AND THEIR ADVANTAGES." Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies 2.5-3 (2025): 58-61.
13. Muzaffarovna, Jalolova Pokiza, TurayevZiyavutdin O'ktamxonovich, and Norova DilobarBaxromovna. "TALIS TOPSHIRIQLAR DORASIDA TUZILGAN TOPSHIRIQLARDAN NAMUNALAR." Pedagogics 82.1 (2025): 193-197.
14. Jabborov Maksud Bahriddinovich, KhakimovaGulchekhra Sayrikhonovna, Norova DilobarBakhromovna. "PROBLEMS OF TEACHING AND EDUCATING CHILDREN WITH DISABILITIES IN INCLUSIVE EDUCATION." Education science and innovative ideas in the word. 2.1 (2025): 306-310.
15. Xoshimova, D., and D. Norova. "Trigonometriyanivujudg kelishi, rivojlanishi va trigonometrikifodalarni hisoblash." XALQ TA'LIMI" ilmiy–metodik jurnali (2024).
16. Baxromovna, Norova Dilobar. "CHIZMA GEOMETRIYASI. MARKAZIY VA PARALLEL PROYEKSIYALAR VA ULARNING XOSSALARI." IMRAS 8.3 (2025): 91-95.
17. Baxromovna, Norova Dilobar. "YEVKLIDNING "NEGIZLAR ASARI". NOEVKLIDIY GEOMETRIYANING VUJUDGA KELISHI. NI LOBACHEVSKIY VA LOBACHEVSKIY AKSIOMASIDAN KELIB

CHIQUADIGAN HULOSA." AMERICAN JOURNAL OF APPLIED MEDICAL SCIENCE 3.2 (2025): 181-185.

18. Turayev Ziyavutdin O'ktamxonovich, Norova Dilobar Baxromovna. "OCHIQU DARSNI O'TKAZISH TAFSILOTLARI VA MATEMATIKA FANIDA OCHIQU DARS O'TISH METODLARI." International Journal of Education, Social Science & Humanities. Finland Academic Research Science Publishers. 13.2. (2025): 428-432.

19. Sardor Ziyadullaev, Dilobar Norova. "THE COMPLEX NUMBERS AND OPERATIONS ON THEM." TRANSFORMING EDUCATION THROUGH SCIENTIFIC DISCOVERY. 1.1 (2025): 113-116.